

Gremono na morje

Le kdo bi v pričakovanju zasluženega počitka na morju samo pomislil na morebitne senčne strani. A ravno o teh bi danes rad z vami nekoliko pokramljal. Najprej bi vam želel priklicati v spomin znano dalmatinsko reklo: »Hvala more, drž se kraja«, ki ga morajo slabi plavalci in neplavalci še zlasti upoštevati, saj bo sicer znanje bližnjih o reševanju iz vode in oživljanju na hudi preizkušnji. Danes so pogoste poškodbe v zvezi z vodnimi športi in podvodnimi dejavnostmi. V mislih imam poškodbe s harpunami za podvodni ribolov, poškodbe z vijaki motornih čolnov ali zaradi udarca čolna v plavalca. Večkrat smo pričali, kako voznik gliserja, ki je spustil smučarja, vleče za sabo vrv z držalom, ki je lahko nevarno kot rezilo giljotine. Omeniti moram tudi poškodbe hrbtnice, zlasti njenega vratnega dela, pri neprevidnem skakanju na glavo, kar je že marsikoga pohabilo.

Morske živali so tudi strupene

Strah pred morskim psom je navadno močno pretiran, saj so nesreče te vrste sile redke. Za kopalce so mnogo pomembnejše nevarnosti, ki jim pretijo od strupenih morskih živali in rastlin. Dokaj pogosto se, denimo, dotaknemo morskega klobuka ali lasulje, ki s svojimi lovkami neprijetno ožge kožo. Pri občutljivih ljudeh lahko pride celo do splošnih reakcij, kot so: vrtoglavica, slabost z bruhanjem, glavobol in krči. Pomagamo tako, da lovke, ki so se prilepile na kožo, takoj odstranimo, na poškodovano mesto pa damo alkoholni obkladek. Blagodejno delujejo mazila, ki vsebujejo kalcij in tako imenovane antihistaminike, na primer sandosten kalcij, phenergan in podobno.

V Jadranu je tudi nekaj strupenih rib: kot so pajkovke in škarpine. Do nesreče pride, ko nič hudega sluteči turistični ribič prime ribo in se pri tem zbode na nasršeni hrbtni plavuti. Rumeni pajek je včasih skrit v pesku in piči, če nanj stopimo. Sam sem že imel priložnost videti odraslega in dva otoka, ki jih je pičila ta riba. Zaradi nenadne hude bolečine in slabosti so komaj prilezli na suho. In to iz plitve vode vsega nekaj metrov od obale. Vsi so potrebovali zdravniško pomoč in so si povsem opomogli šele čez nekaj dni.

Tudi piki niso brez posledic

Tudi na kopnem dopustnik, zlasti š tabornik,

ni povsem varen. Piki komarjev, os, čebel, sršenov so nekaj vsakdanjega in nam ne povzročajo običajno večjih preglavic. Alkoholni obkladek in že omenjena mazila zelo olajšajo neprijetno srbenje. Preventivno se uspešno zaščitimo pred piki komarjev in ostalega mrčesa z autanom. Kot bolj redko posebnost bi omenil še ugriz pajka »črna vdova«, ki povzroča zelo hudo in dramatično bolezensko stanje. Sam ugriz je skoraj neboleč. Kmalu pa se pojavijo močne bolečine v bližnjih bezgavkah. Bolnika prične stiskati v prsnem košu, da težko diha, pojavijo se togost in krči v mišicah in občutek smrtnega strahu. Ves prepoten in prestrašen se bolnik valja po postelji in prosi za pomoč. Pojavijo se motnje v delovanju srca in ledvic. Če bolezn ne zdravimo, traja nekaj dni ob sicer dobri prognozi. Kakor je potek bolezni buren in vznemirljiv, tako je tudi zdravljenje prav spektakularno. Injekcija kalcijevega preparata z antihistaminikom tako rekoč v trenutku ozdravi bolnika.

Med naše najbolj strupene kopenske živali sodijo nedvomno kače. Pri nas živita dve vrsti strupenjača, gad in modras. Njuni piki pri nas le izjemoma povzročijo smrt, kar pa seveda ne pomeni, da jih smemo zanemariti. Smrt bi utegnila nastopiti, če bi kača pičila človeka naravnost v kako večjo žilo in bi s tem prišel ves trup naenkrat v krvni obtok. Navadno pa je tako, da pride trup nekam v podkožje, od koder se bolj ali manj počasi vsrka v kri. Tako je njegov učinek počasnejši, saj ga lahko organizem postopoma uniči in izloči iz telesa. Ker pa kačji piki pri nas niso ravno redki, nekaj nasvetov ne bo odveč. Kogar piči kača, mora strogo mirovati, da ne bi z gibanjem pospeševal krvnega obtoka in s tem kroženja strupa po telesu. Takoj prevezimo pičeni ud med mestom pika in srcem z ruto, pasom, naramnico ali podobnim. Preveza naj bo tako tesna, da prekine samo vnosni krvni obtok, ne pa tudi arterijskega. Preveza ne sme trajati predolgo! Vse drugo, na primer izžiganje rane, pitje alkohola, kopel v hipermanganu in podobno, je nepotrebno, če že ne škodljivo. Poskrbimo, da bo človek, ki ga je pičila kača, čimprej v zdravstveni ustanovi.

Če za konec opozorimo samo še na nevarno pretirano sončenje, ki lahko povzroči opekline, sončarico in celo toplotno kap, je s tem naše današnje kramljanje pri kraju.

Zelim vam prijetne dopustniške dni.
dr. VALTER KOSER
ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA

Na poti k pravi umetnosti

Ko si je ondan nek znanec ogledoval v posebni vitrini sredi Horjula izbrana umetniška dela tukajšnjih otrok, je na lepem ves presenečen vzkliknil: »Pa saj to so pravi umetniki!«

Podobne drobne umetniške izdelke smo lahko še pred koncem letošnjega šolskega leta ponovno videli tudi na zaključni razstavi v OŠ Horjul – resda prostorsko ne tako obsejni kot prejšnje leto, vendar po svoje prav tako domiselni in organizacijsko izvirni.

Prostoru primerno, je bilo to pot nekoliko manj raznih modelčkov letal in raket, ki sicer tvorijo nepogrešljivi »železni repertoar« sleherne otroške razstave, zato pa je bilo toliko več drobnih glinenih in lesenih figuric in risb. In kakor je bilo nekaj izbranih figur po svoji motiviki prav rodinovsky posrečenih, tako je

tudi nekaj risb (še posebej 5. razreda) prese-nečalo s skorajda umetniško dovršenostjo.

Svojestven, nič manj zanimiv del razstave, pa so sestavljali tudi delovni posnetki in sheme raznih krožkov. Tu so bili najopaznejši člani sadjarskega krožka in udeleženci akcije za zbiranje starega papirja. Le-ta je, shematsko lepo prikazan po posameznih razredih, v skupnem seštevku šel v tone. Akcijo zdaj pripravljajo že vsakoletno.

Neposredno po odprtju razstave, a v neposredni povezavi z njo, pa so učenci OŠ Horjul izvedli tudi sklepni kulturni program. V tem so se z venčki izbranih pesmi vnovič predstavili najmlajši pevci in glasbeniki pod vodstvom Jožice Lavriša in folkloristi. Ta del programa je izvirno in s primernimi šaljivimi bodicami povezovala Marta Praprotnik.

BRANKO VRHOVEC

Z izletov za upokoјence

Vsak mesec prireja DU Ljubljana Vič izlete. Že šestič smo se odpravili to leto – v mesecu juniju – na izlet in to v Črno, Šentanel, Kotlje in Titovo Velenje.

V Črni so nas pričakali člani DU in nam pokazali nove prostore DU: kotiček, kjer se shajajo žene, ki delajo razna ročna dela. Vodi jih tovarišica Jobova, ki se nam je tudi predstavila. Pokazali so nam še dva muzeja. Povabili so nas, da pride-mo drugo leto še enkrat – ampak samo v Črno, da nam bodo pokazali še več njihovih znamenitosti.

Res lepo so nas sprejeli in bili smo srečni, da smo tako spoznali nove prijatelje.

Za vse to se moramo zahvaliti Citi Primerjevi, katera nam omogoča da vidimo toliko lepih, novih krajev. Res, potrudila se in smo ji za to res hvaležni in ji želimo mnogo zdravja, da nas bo še dolgo vodila po naši lepi domovini.

Milka Slabe
Vrhovci c. V/5
Ljubljana

Hiša, v kateri je spominska soba pisatelja Prežihovega Voranca

Na Koroško...

Člani Združenja vojaških invalidov krajevnih skupnosti: Brda, Kozarij, Viča in Vrhovcev so se odločili, da obiščejo Koroško. Lepega junijskega sončnega jutra so se odpeljali preko Velenja in Slovenjgradca do Raven in Kotelj. Tu so jih pričakali člani Zveze borcev NOB Kotlje s katerimi so se dogovorili za tovariško srečanje. Po priskrbenem sprejemu in pozdravu so bili invalidi povabljeni v njihovo dvorano, kjer sta jima predsednik in tajnik obširno pripovedovala o njihovem delovanju, odporu in trpljenju med okupacijo ter o življenju in napredku tega kraja po osvoboditvi.

Predsednik Združenja invalidov se je zahvalil za prisrčen sprejem in jim izročil knjigo »Gradivo za zgodovino NOB občine Vič-Rudnik-Ljubljana«, tajnik ZB Kotlje pa je med naše invalide razdelil brošure »Hotuljski tabor«, kjer je opisano vse aktivno delovanje od prve okupa-torije aretacije, hudih mučenj in žrtev do osvoboditve.

Po pripravljeni dobri zakuski so šli vsi skupaj k spomeniku pod starimi lipami, kjer so plošče z imeni žrtev NOB.

Leta 1943 so se Hotuljci s partizani zbrali pod starimi lipami in se zakleli

»Smrt fašizmu – svobodo narodu«.

Šli so tudi na pokopališče in se pri grobu Lovra Kuharja poklonili njegovemu spominu!

Med obedom so gostitelji povedali še marsikaj zanimivega iz domačega in organizacijskega življenja v Kotljah.

Popoldne so obiskali spominsko sobo Prežihovega Voranca. Še živeči sorodnik jim je izčrpno oživel življenje Voranca ter pojasnil slike na stenah spominske sobe.

Nekaj članic je obiskalo vdovo Lovra Kuharja ter ji zaželelo še veliko let dobrega zdravja.

Ogledali so si še staro Kuharjevo hišo v kateri je tudi spominska soba. Na lepem razglednem kraju stoji kip Lovra Kuharja, ki gleda v dolino, kjer se razteza in gradi novo naselje.

Še in še bi opisovali kaj vse so videli, le žal jim je bilo, da se je čas odhoda prehitro bližal in niso utegnili pogledati še muzeja in knjižnice na Ravnah.

Z najlepšimi vtisi in zadovoljnimi so se člani vojaških invalidi še enkrat zahvalili tovarišicam in tovarišem iz Kotelj in se poslovili od lepe in prijazne Koroške...

Fran

Društvo upokoјencev Notranje Gorice-Plešivica

Kot vsako leto smo se tudi letos odločili za izlet in to na Dolenjsko. Že ob dogovorjenem času, ob 6. uri, smo krenili, poln avtobus nas je bilo in to preko Trebnjega, Otočca, Šentjerneja – tu pristanek, da popijemo kavico ali pa šilce domačega žganja, krenemo, pa smo že v Pleterju, tu nas sprejme, samo moške član samostana, kurtizije in si ogledamo njihovo življenje. V Kostanjevici smo si ogledali umetnine zunaj in pa v galerijah. Gostišče v Kostanjevici »Pod lipo« nam je lepo postreglo z dobrim kosilom. Pre-

ko Bizeljskega smo prispeli v Kumrovec, rojstno vas našega legendarnega velika-na – heroja tovariša Tita, ogledali smo si njegovo rojstno hišo in se poklonili pred spomenikom na vrtu, seveda smo si ogledali tudi partijsko šolo ZKJ.

V Atomskih Toplicah v Podčetrtku smo se malo osvežili, nekaj nas v toplih bazenih, ostali pa v restravraciji. Veselo razpoloženi s petjem in spremljavi harmonike, smo se preko Celja, Trojan vračali proti domu.

K. A.

Leto je za nami

Ljubljana, junija – Še prav posebno prijetno in lepo so se letos poslovili od šolskega leta na ljubljanski osnovi šoli Oskar Kovačič – enota Rudnik. Na pikniku so se zbrali: poslednjič kot tretješolci, deklice in dečki, njih starši ter

učiteljica. Bili smo priča ganljivemu slovesu tretjega razreda učiteljice Hele-ne Magister. Otroci in starši pa so nam povedali, da se je prijetno vzdrušje tkalo med njimi vsemi in učiteljico skozi vse šolsko leto in tako niso izostali učni ne vzgojni uspehi v zadovoljstvo vseh.

Foto: Marjan Garbajs